

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

1 – 6 Eylül 2023

Serbest bölgelerde doğalgazın dağıtım ve satış hizmetine düzenleme

Serbest bölgelerin kurucu ve işleticileri tarafından buralarda verilecek doğalgaz dağıtım ve satış hizmetlerine ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmelikle, serbest bölge kurucu ve işleticilerinin doğalgaz dağıtım ve satış faaliyetlerine ilişkin düzenlemeye gidildi.

Buna göre, doğalgaza ilişkin faaliyetlerin bölge kurucu ve işleticileri tarafından yürütüldüğü serbest bölgelerde, doğalgaz şebekesi bölgenin mevcut durumu ve potansiyel gelişimi dikkate alınarak projelendirilecek, inşa ettirilecek, genişletilecek ve iyileştirilecek.

Serbest bölge doğalgaz şebekesinin ve ilgili tesislerin fizibilite, etüt, proje, müşavirlik, kontrol, denetleme, yapım, servis, bakım ve onarım hizmetleri, yapım ve hizmet sertifikası sahiplerine yaptırılacak. Sertifika sahiplerinden alınan bu hizmetlerin giderleri bölge kurucu ve işleticileri tarafından kullanıcılara yansıtılmayacak.

Bölge kurucu ve işleticileri tarafından kullanıcılara yapılan doğalgaz satışında, birim doğalgaz alım fiyatının üzerine herhangi bir bedel ilave edilemeyecek, faturaya herhangi bir ad altında ücret yansıtılmayacak. Buna karşın en fazla yüzde 10 olmak şartıyla hizmet tarifesinde belirlenecek oranlara göre kullanıcının tüketim maliyeti üzerinden hesaplanacak bedel, bölge kurucu ve işleticisi tarafından ayrıca kullanıcılardan tahsil edilebilecek.

Bölge kurucu ve işleticilerinin serbest bölgeler içinde doğalgaza ilişkin yürüttükleri faaliyetlere dair diğer ilke ve kurallar, genelgeyle belirlenecek.²

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² T.C. Ticaret Bakanlığından: Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32296, (1 Eylül 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230901-3.htm>

KOBİ'lerin kredi garanti limiti artırıldı

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile KOBİ'lerin ve KOBİ dışı büyük işletmelerin kredi garanti limitleri artırıldı.

Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7550) Resmi Gazete'de yayımlandı. Yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararıyla kredi garanti sistemi kapsamında KOBİ başına kullanılabilir kredi garanti limitleri artırıldı.

Buna göre bir KOBİ'nin kredi garanti sisteminden kullanabileceği kredi garanti limiti 100 milyon TL'den 150 milyon TL'ye çıkarılırken bu rakam KOBİ dışı büyük işletmeler için de 350 milyon TL'den 500 milyon TL'ye yükseltildi.

Öte yandan karara eklenen geçici hükümlerle KOBİ tanımı dışında olan ancak yeni yönetmelikle KOBİ tanımına dahil olan işletmelere 31 Aralık 2023 tarihine kadar "KOBİ dışı işletmeler" için belirlenen kredi garanti limitlerinden yararlanabilme imkânı tanındı.³

Kira uyuşmazlıklarında yeni dönem

Arbuluculuk Yasası'ndaki değişiklik yürürlüğe girdi. Ev sahipleri de kiracılar da uyuşmazlıklarına mahkemeden önce arabulucularda çözüm arayacak.

Son yıllarda kira oranlarındaki artışlar konut bulmayı zorlaştırırken ev sahibi ile kiracıların karşı karşıya gelmesiyle mahkemelerde artan dava yoğunluğu üzerine gündeme getirilen arabuluculuk uygulaması 1 Eylül itibarıyla başladı. Artık bu tarz anlaşmazlıklarda taraflar önce arabulucuya gidecek. Eğer arabulucuda uzlaşma sağlanamazsa yargı süreci başlayacak.

Kira alacağı, bedel artırımı, tahliye talebi, komşuluk hukuku ya da tazminat isteginden kaynaklanan anlaşmazlık durumunda taraflar mahkemeye gitmek yerine arabulucuların yolunu tutacak.

Uygulamanın kira davalarını yarıya indirmesi bekleniyor

Arbulucuya gidildikten sonra taraflar en geç 4 hafta içinde bir karar verecek. Anlaşamazlarsa, bu defa hem kiracıya hem ev sahibine mahkemeye başvuru yolu açılacak. Zorunlu arabuluculuk uygulamasının, özellikle fahiş kira artışının önüne geçilmesi konusunda katkı sağlaması bekleniyor.

Arbulucuya gitmek isteyen adliyelerdeki arabuluculuk merkezlerinden başvuru yapılıyor.

Sonrasında sistemden arabulucu atanıyor, taraflar toplantıya çağırılıyor.⁴

³ Cumhurbaşkanlığı Kararı: Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7550), Resmi Gazete, Sayı: 32298, (3 Eylül 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230903-1.pdf>

⁴ T.C. Adalet Bakanlığı'ndan: Tarımsal Üretim Sözleşmesinden Doğan Hukuk Uyuşmazlıklarına İlişkin Arabuluculuk Yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 32295, (01.09.2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230901-1.htm>

Doğalgazda Eylül tarifesinde değişikliğe gidilmedi

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAŞ), Eylül itibarıyla elektrik üretim amaçlı gazın satış fiyatında, sanayi kuruluşlarında ve mesken abonelerinin tarifesinde değişiklik yapılmadığını bildirdi.

BOTAŞ'ın internet sitesinde yayımlanan tarife tablosuna göre, doğalgazda Eylül ayında geçerli olacak mesken ve sanayi abonelerinin tarifesi ile elektrik üretim amaçlı tarife sabit kaldı.

Buna göre, BOTAŞ'ın konut tüketicileri için dağıtım şirketlerine Eylül'de uygulayacağı satış fiyatı 1000 metreküp doğalgaz için 4 bin 80 lira olarak açıklandı.

Sanayi abonelerinin tarifesi, kademe 1 için 1000 metreküp doğalgazda 7 bin 124 lira, kademe 2 için ise 9 bin 478 lira olarak belirlendi.

Elektrik üretim amaçlı tarifede ise 1000 metreküp doğal gazın fiyatı 10 bin lira olarak duyuruldu.

Doğalgazda fiyat tarifeleri aylık hesaplanıyor. Kurumun internet sitesinde yer alan duyuruda, "Household Energy Price Index (HEPI) fiyatları esas alındığında halen konutlarda, Ukrayna'dan sonra Avrupa ülkeleri arasında en düşük doğal gaz fiyatı ülkemizde uygulanmaktadır" ifadesi kullanıldı.⁵

Tarımsal üretimde arabuluculuk dönemi

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, tarımsal üretim sözleşmesinden doğan hukuk uyuşmazlıklarında zorunlu arabuluculuk uygulamasının bugün itibarıyla başladığını bildirdi.

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, tarımsal üretim sözleşmesinden doğan hukuk uyuşmazlıklarında zorunlu arabuluculuğun bugün itibarıyla başladığını belirtti.

Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan uyuşmazlıklar hakkında açılacak davalarda, dava açmadan önce arabulucuya başvurulmasını dava şartı olarak düzenleyen kanun hükmünün usul ve esaslarını içeren yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlandığı bilgisini veren Tunç, açıklamasında şunları kaydetti:

"Bu uyuşmazlıklarda sözleşmeli üretim konusunda uzmanlık eğitimi almış olan arabulucular, bu eğitimi alanların bulunmaması durumunda diğer arabulucular görevlendirilecek. Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren iki hafta içinde sonuçlandıracak. Bu süre, zorunlu hallerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilecek. Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda basit yargılama usulü uygulanacak ve bu davalar ivedi olarak görülecek."⁶

⁵ BOTAŞ: 2023 Yılı Eylül Ayı Doğal Gaz Toptan Satış Fiyat Tarifesi, Kamuoyu Duyurusu, (Karar Sayısı: 7546), (31.08.2023).

<https://www.botas.gov.tr/Sayfa/2023-yili-eylul-ayi-dogal-gaz-toptan-satis-fiyat-tarifesi/727>

⁶ T.C. Adalet Bakanlığında: Tarımsal Üretim Sözleşmesinden Doğan Hukuk Uyuşmazlıklarına İlişkin Arabuluculuk Yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 32295, (01.09.2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230901-1.htm>

BDDK'dan kredilerin amacına uygun kullanılmasına ilişkin karar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), eksik belge ya da bağımsız denetim beyanı ile ilgili usulsüzlükleri gideren şirketlerin kredi kısıtlamasını kaldırma kararı aldı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yapılan açıklamada, bilindiği üzere, finansal istikrarın güçlendirilmesi ve kaynakların daha verimli ve üretken alanlarda kullanılarak kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını ve kredilerin amacına matuf bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla gerekli görülen bir makroihtiyati tedbir olarak 7 Temmuz 2022 tarih ve 10265 sayılı Kurul kararı alındığı, söz konusu kararın 21 Ekim 2022 tarih ve 10389 sayılı Kurul kararı ile güncellendiği anımsatıldı.

Söz konusu kararlar kapsamında, mevcut durumda bağımsız denetime tabi şirketlerin, yabancı para (YP) nakdi varlıklarının Türk lirası (TL) karşılığının 10 milyon TL'nin üzerinde olması ve bu şirketlerin YP nakdi varlıklarının aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının yüzde 5'ini aşması durumunda bu şirketlere TL cinsinden yeni bir nakdi ticari kredi kullandırılmamasına karar verildiği hatırlatılan açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Yapılan değerlendirmeler sonucunda söz konusu kararlar uyarınca; belgelerin süresi içerisinde veya usulüne uygun olarak tevdi edilmemesi sebebiyle kredi kullanımları kısıtlanan şirketlerin, kredi kullandırılan tarihler itibarıyla durumlarının bahse konu Kurul kararları kapsamında belirlenmiş olan sınırlamalara aykırılık teşkil etmediğini veya bağımsız denetime tabi olmadığını belgelendirmeleri; belirlenen sınırlamalara uymamaları veya bağımsız denetime tabi olmadıklarına ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunmaları sebebiyle kredi kullanımları kısıtlanan şirketlerin, mevcut durumda bahse konu aykırılıkları gidermiş olmaları, belirlenmiş olan sınırlamaları sağlayacaklarını beyan ve taahhüt etmeleri ve bu durumları belgelendirmeleri kaydıyla Kurul kararları uyarınca belirlenmiş olan kredi kullanım sınırlandırmalarının söz konusu şirketler için kaldırılmasına karar verilmiştir."⁷

Bazı ip ve ipliklerin ithalatına dumping önlemi

Tayland Krallığı menşeli "vulkanize edilmiş kauçuktan iplik ve ipler" ile Hindistan Cumhuriyeti ve Çin Tayvanı menşeli "poliesterlerden tekstüre iplikler" ithalatında yürürlükte bulunan dumpinge karşı kesin önleme ilişkin nihai gözden geçirme soruşturmaları başlatıldı.

Ticaret Bakanlığının İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin tebliğleri Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, yerli üreticilerin başvurularının değerlendirilmesi sonucunda Tayland Krallığı menşeli "vulkanize edilmiş kauçuktan iplik ve ipler" ile Hindistan Cumhuriyeti ve Çin Tayvanı menşeli "poliesterlerden tekstüre iplikler" ithalatında yürürlükte bulunan dumpinge karşı önlemlere dair nihai gözden geçirme soruşturması açılması kararlaştırıldı.⁸

⁷ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Kredilerin Amacına Uygun Kullanılmasına İlişkin Kurul Kararları Hakkında Kurul Kararı, Karar Sayısı: 10659, (04.09.2023)

<https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1193>

⁸ Ticaret Bakanlığından: İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/23), Resmi Gazete, Sayı: 32300, (05.09.2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230905-2.htm>